

MALERINGI AINEKAVA

I ÜLDOSA

Sihtgrupp:	6-19 aastased ja vanemad
Õppetöö maht:	4 õppetundi nädalas 2 korda, 2 järjestikust õppetundi nädalas
Õppekeel:	eesti keel
Õppetöö kestvus:	35 nädalat, 140 õppetundi
Õppetegevus:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Õppetunnid toimuvad rühmameetodil. ▪ Algajate, edasijõudnute ja meisterklassi rühmad komplekteeritakse vastavalt õpilase tasemele. ▪ Töö- ja õppevahendite olemasolu vastavalt eelarvelistele vahenditele tagab huvikool koostöös õpetajaga. ▪ Lisaks õppetööle osalevad õpilased erinevatel malevõistlustel ja malega seotud üritustel. ▪ Distsantsõppe valmidus, konsultatsioonide andmine vastavalt vajadusele.
Õpetaja	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Viive Tutt

II ÕPPETÖÖ EESMÄRGID

1. Huvi äratamine ja süvendamine malemängu vastu koos mänguoskuse parandamisega.
2. Algajatele anda malemängu algteadmised ja edasijõudnutel järjepidevalt täiendada maleteooria teadmisi koos nende rakendamisega praktilises mängus.
3. Malemängu kaudu arendada ja süvendada mitmesuguseid isiksuse arengus vajalikke omadusi ja oskusi:
  - abstraktne mõtlemine, eesmärkide püstitamine ja nende täitmine;
  - iseseisva töö oskus ja püsivus eesmärkide saavutamisel;
  - enesevalitsemine ja käitumine pingelistes sportlikes olukordades, vastaste austamine.
4. Toetada isikupära ja julgust oma ideede teostamisel..
5. Õpetada tunnetama oma võimeid, et teada raskuste ja edukuse põhjusi.
6. Väärtustada oma ja teiste tööd.

ÕPIVÄLJUNDID

Algaja malekursuse õpilane:

- teab malemängu eesmärki, reegleid, malendite väärtust, male noteerimist, malemängu jaotust ja erinevaid eesmärke, malemängu mõisteid.
- oskab raskete viguritega ja kahe odaga matistada vastase kuningat.
- oskab mängida lihtsamaid etturi- ja vankrilõppmänge.
- oskab lahendada ühe-, kahekäigulisi matiülesandeid ja lihtsamaid kombinatsioone.

Edasijõudnud õpilane:

- omab ülevaadet male avangutest ja avangute liigitusest.
- on valinud omale variandid lahtistest avangutest ja nendega põhjalikumalt tutvunud.
- teab erinevaid taktikalisi võtteid ja kasutab neid kombinatsioonide lahendamisel.
- teab strateegilisi võtteid ja kasutab neid mänguplaani koostamisel.
- oskab realiseerida lihtsamaid võidetavaid etturi- ja viguritega lõppmänge.

Meistriklassi õpilane:

- omab ülevaadet male avangute erinevatest liikidest ja on valinud omale variandid lahtistest, poollahdistes ja kinnistest avangutest ning nendega põhjalikumalt tutvunud.
- kasutab erinevaid taktikalisi võtteid ja kasutab neid keerukate kombinatsioonide lahendamisel.
- kasutab oskuslikult erinevaid strateegilisi võtteid mänguplaani koostamisel.
- oskab realiseerida keerukamaid võidetavaid etturi- ja viguritega lõppmänge.

• III ÕPPETÖÖ SISU

• 6 õppetundi nädalas

Nr.	Töö sisu MALE JA MALE TEOORIA	Algajad õt. arv	Edasijõud- nud õt arv	Meistri- klass õt. arv
1.	MALE JA MALEREEGLID Malelegend, male ajaloost, male Eestis, Paul Keres. Malemängu eesmärk, matt, viik, patt, igavene tuli. Malelaud, malendid, malendite käigud, malemängu reeglid, notatsioon.	30		
2.	ELEMENTAARSED MÕISTED (ja seisukohad) MALEMÄNGUS Vigurite ja etturite väärtus, mõned viigid, matt raskete viguritega, kuidas alustada malepartiidi, mida teha peale avangut, suure ülekaalu realiseerimine, kuningas ja ettur kuninga vastu.	60	10	
3.	TAKTIKA Taktikalised võtted. Kombinatsioonid, erinevatele viguritele iseloomulikud taktikalised võtted, kombinatsioonide klassifitseerimine ideede järgi. Maleülesanded. Lõksud. Kuningarünnak.	60	70	50
4.	LÕPPMÄNGUD <ul style="list-style-type: none"> • Etturilõppmängud. Lipu võitlus etturi vastu. Etturilõppmängu õppeseisud. Parema etturiseis, kuninga aktiivsus, läbimurre, varutempo. Üleminek etturilõppmängu kui moodus materiaalse või positsioonilise ülekaalu realiseerimiseks. • Vankrilõppmängud. Õppeseisud. Avatud liini ja/ või 7. horisontaali valdamine. Aktiivsus, etturinõrkuste kasutamine. 	30	50	50

	<ul style="list-style-type: none"> Lõppmängud kergete viguritega. 			
5.	<p>STRATEEGIA ALUSED</p> <ul style="list-style-type: none"> Vigurite erinev aktiivsus. Head ja halvad odad. Oda tugevam ratsust. Ratsu tugevam odast. Eri värvi odad keskmängus. Viguri väljalülitamine mängust. Avatud ja poolavatud liinid. Avatud ja poolavatud liinide kasutamine. Tugipunkt (forpost) avatud ja poolavatud liinidel. Võitlus avatud liini eest. TSENTRI PROBLEEM. Tugev etturitsenter. Etturitsentri läbimurre. Etturitsentri kontroll viguritega. Tsenter etturite ja viguritega. Tsentri osa operatsioonidel tiibadel. KAKS ODA Kaks oda keskmängus. Kaks oda lõppmängus. Edukas võitlus kahe oda vastu. NÕRGAD JA TUGEVDAD VÄLJAD Etturinõrkused. Kaksiketturid. Mahajäänud ettur poolavatud liinil. Vabaettur. MÄNG EBATAVALISE MATERJALI VAHEKORRA PUHUL JA KOMPENSATSIOON MATERJALI EEST Lipp erineva materjali vastu. Kaks vankrit kolme kerge viguri vastu. Vanker (etturitega) kahe kerge viguri vastu. Kvalitee ohverdamine. Kompensatsioon kerge viguri eest. 	20	60	80
6.	<p>AVANGUD</p> <ul style="list-style-type: none"> Lahtised avangud Pollahtised avangud Kinnised avangud Gambiidid 	10	20	30

IV HINDAMINE

Hindamise põhikriteeriumiks on õpilase loovuse ja omandatud teadmiste rakendamise oskus malemängus ja maleülesannete lahendamisel.

Õpilast tunnustatakse ja antakse tagasisidet ringi töö käigus. Teooria tutvustamine ja omandamine toimub ühiste arutelude käigus, kus igal õpilasel on võimalus osaleda partiide analüüsil või ülesannete ja kombinatsioonide lahendamisel. Õpilased lahendavad ka individuaalselt maleülesandeid (matiülesanded, kombinatsioonid) , mis annab võimaluse iga õpilase tööd ja arengut hinnata. Õpilased osalevad ringisisestel ja väljaspool maleringi korraldatud võistlustel. Võistlustel saavutatud sportlikud tulemused võimaldavad hinnata laste saavutusi ja malelist arengut.

Vastavalt õpilase edasijõudmisele ühe või teise astme õppesisu täitmisel teeb õpetaja otsuseid õpilase üleviimisel algastmest edasijõudnutesse.

Hindamine toimub kaks korda aastas (detsember, mai). Õpetaja kirjeldab õpilase arenguprotsesse elektroonilises päevikus (VEMI).